

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštne ček, uradu štev. 13.633.

Brez Slovencev.

Dogodki zadnjih dni dokazujejo, da se hrvaško-srbski sporazum ustvarja in da ni več daleč dan, ko bo ta sporazum tudi definitivno sklenjen. Kar pa je za nas Slovence posebno pomembno, je to, da bo sporazum sklenjen brez nas in zato mogoče — tudi proti nam.

In vendar niso še daleč časi, ko se je vsak Slovenec zavedal, da bi morali biti Slovenci v srbsko-hrvaškem sporu posredovalci. Mi, ki smo mrtva straža Jugoslavije, ki smo na najbolj ogroženem mestu, bi morali tudi najbolj spoznati škodljivost hrvaško-srbskega spora in zato z ljubeznijo doseči sporazum med brati.

Ob ujedinenju je izgledalo, kakor da bomo tej slogi kos. Kmalu pa smo se tej vlogi izneverili in en del je začel pridigovati boj proti Srbom, drugi pa je učil Srbe, da je treba s silo prisiliti prečane k pokornosti. Iz te kardinalne napake pa je moralo postati to, kar imamo danes, da sklepajo Srbi in Hrvati sporazum brez onih Slovencev, ki so učili nasprotje do Beograda, in brez onih, ki so klicali v boj proti Zagrebu. V teh dveh strankah pa je bila obsežena slovenska oficialna politika in zato je ta danes pri sklepanju hrvaško-srbskega sporazuma brez besede.

Če pa že smo na tem, da bo iz novega položaja SLS ravno tako izločena ko SDS, pa ne smejo biti iz nje izločeni sploh Slovenci. Ni bil ves slovenski narod v taboru onih, ki so klicali na boj proti Beogradu in še manj Slovencev je bilo med onimi, ki so pridigovali uporabo sile proti bratom. Ti Slovenci morajo sedaj stopiti na plan in ti morajo prepričati, da bi bili Slovenci iz srbsko-hrvaškega sporazuma izločeni, da bi se vladalo proti nam.

Iz idejnih kakor tudi iz praktičnih ozirov je potrebno, da Slovenci sodelujemo pri sedanjem sklepanju sporazuma. Napadno je bilo, ko je dr. Gosar vrgel v skupščino disonanco, da smo Slovenci samo Slovenci. Ne, mi smo vedno Jugoslovenci in če poudarjajo Hrvati svojo spravljivost, jo moramo Slovenci tem bolj! Pa tudi iz praktičnih ozirov moramo storiti vse, kar je potrebno, da ostanemo med državotvornimi narodi.

Naš gospodarski položaj je tako mizeren, da kratkoma ne moremo več trpeti, da se vlada brez nas. Zlasti po sklenitvi sporazuma, ko stopijo gospodarska vprašanja v ospredje in ko morejo vsi sklenjeni zakoni postati za nas udarec. Če bi dr. Gosar poudarjal v skupščini le naše pokrajinske posebnosti, potem bi bil njegov govor na mestu in bil bi sprejet toplo. Ker je preevidentno, da življenjskih pokrajinskih interesov ne more nihče žrtvovati, pa naj bo še tako prepričan Jugosloven.

Naloga slovenske politike je v sedanjem položaju popolnoma jasna. Je mogoče iz strankarsko-političnih ozirov za marsikoga težko, da presoja položaj le s stališča Slovenije kot take in da se odreče iz ozirov na celoto taktiki, ki bi mu strankarsko mogoče več koristila. Toda pozabiti se ne sme, da preživljamo sedaj historične dogodke, ko morajo samo strankarski interesi stopiti daleč v ozadje.

In prepričani smo, da ne bo nobeni stranki v škodo, če bo v sedanjem važnem trenutku zalicala, da so interesi Slovenije vendarle važnejši od samo strankarskih, ker slovenska javnost ni tako nezavedna in niti tako brezbrizna

Vstvarja se atmosfera za vlado Pašić-Radić.

Beograd, 6. aprila. Politična situacija v Beogradu je po odhodu Pavla Radića in po Pašićevem sklepu, da se ne podviza za rekonstrukcijo vlade, v zastoju. Ta dva dogodka: bivanje P. Radića v Beogradu in rekonstrukcija vlade, ki je bila v zvezi z ostavko Pašićevega kabineta, sta napravila v zadnjih dneh situacijo zelo živo. Nasprotno pa je sedaj nastopila popolna tišina in smatrajo, da se bo situacija v tej smeri nadaljevala do praznikov. Med radikali in radićevci se ne vodi oficijelnih pogajanj, toda politično se koketira in sondira teren za daljnja pogajanja. Tako se popolnoma prirodno in instinktivno vrši zblíževanje. Radikali mislijo, da bo prišlo do sporazuma na podlagi vzajemne podpore v skupščini, da bodo radikali priznali radićevcem izvestne olajšave in izjeme. S tem pa bodo

radikali prišli v konflikt s Pribičevićem. Spopad se bo končal na škodo Pribičevića. Radikali bodo rešeni Pribičevića in bodo imeli proste roke za delo z radićevci. Medtem pa radićevci niso tako odkriti in se bojijo, da jih ne bi Pašić prevaril; kljub temu pa so zelo razpoloženi za delo z radikali. Odtod izvira poset Pavla Radića Pašiću in pisanje zagrebskega »Hrvata«.

»Hrvat« prinaša članek pod naslovom »Vlada R. R.«, v katerem z zadovoljstvom piše, da mora priti do te kombinacije, ki je edino normalna. Samo zahteva, da se z radićevci požuri in da se dr. Maček in tovariši morajo izpustiti na svobodo. To so prvi pogoji in ti sedaj stavijo mnogo nad, da pride do sporazuma.

Rekonstrukcije vlade še ne bo takoj.

Beograd, 6. aprila. Zanimivo je, da je v tej situaciji bila na dnevnem redu kombinacija o koncentracijski vladi, seveda samo v tisku. Za to kombinacijo se je zlasti zavzemala beograjska »Pravda«. Da bi se s to kombinacijo enkrat za vselej končalo, je izšel v »Samoupravi« članek, v katerem se dementirajo vse vesti o tej kombinaciji, češ da je to le »vroča želja« gotovih političnih krogov, kateri pa radikali ne bodo ugodili. Vsekakor pa je točno, da o koncentraciji vlade ni govora.

Kar se tiče rekonstrukcije vlade, postaja stvar mestoma tragična in nazadnje že komična. Ministrski kandidati so na dnevnem redu, toda samostojni demokrati so »na belem hlebu«. Edino Pašić ima v svojih rokah odločitev. Podal bo ostavko in nato se bo pričelo delo za široko rekonstrukcijo vlade. Do nje ne bo prišlo takoj, ker skuša Pašić še doseči z zavlačevanjem taktične uspehe. On se zaveda dobro, da ni čas, da bi se sedaj izvršila rekonstrukcija v vsem obsegu, on učenjuje še radićevce in Pribičevica ter poskuša strpljivost svojih ljudi. To mu je potrebno, da se razčisti situacija. Potem bi bila rekonstrukcija mnogo po-

trebnejša in razumljivejša. Obenem pa se pripravlja z rekonstrukcijo tudi deklaracija vlade. Radikali so stalno izjavljali, da je rekonstrukcija odložena. Zanimivo so trditve samostojnih demokratov, ki lansirajo v svojih listih »izvestne« in izvirne vesti, da bo Pašić vsak čas podal ostavko in izvršil rekonstrukcijo. Poleg tega so med svojimi vestmi že omenjali razne osebnosti, ki bi prišle kot kandidati v pošte. Njihova izvajanja so postala smešna, ker na vsem tem ni nič resnice. Želeli so sicer, da se čim prej izvrši rekonstrukcija vlade in da se pripravi program vladinega dela. Samostojni demokrati se zelo boje, da ne izpadejo iz kombinacije. Kajti ko bi bila rekonstrukcija že izvršena, bi jih bilo mnogo težje izbaciti iz vlade. Samostojni demokrati »ozbiljno shvačajo« pogajanje med radikali in radićevci. Pribičevićeva »Reč« protestira proti temu in dokazuje, da »od toga nema ništa«, ker so radićevci komunisti, ki so pod preiskavo, pred sodiščem in da je dolžnost nacionalnega bloka, da se okrepi. Radikali, politični trgovci, se tem sanjarijam in fantazijam le smejejo.

Kombinacija v novi vladi.

Beograd, 6. aprila. Kar se tiče oseb, ki bodo vstopile v novo vlado, je dosegal pozitivno znano, da bo Ante Radićevič prometni minister, Nikola Uzunović min. gradjevin, Milan Simonović min. agrarne reforme, Voja Janjić minister ver, dr. Krizman, min. trgovine. Ostali portfelji bodo ostali deloma nespremenjeni, deloma pa se bodo izpopolnili z novimi. Rekonstrukcija vlade se pričakuje po praznikih.

Verjetno je, da bo dotlej situacija v

Beogradu popolnoma v miru. Opozicija je iz Beograda odsotna in čaka samo sklepa vlade in njenega dela v skupščini. Opozicija protestira proti temu, da se tako dolgo ne dela, in ne samo to, marveč tudi, da se ni predložen skupščini invalidski zakon. Pričakujejo ponovnega prihoda Pavla Radića v Beograd. Opozicija izjavlja, da je kompaktna. Za sedaj je obujena pozornost le na sejo glavnega odbora HRSS v Zagrebu, ki bo razpravljala o govoru Pavla Radića.

NOVI SPOPADI V BOLGARIJI.

Beograd, 6. aprila. V Bolgarski je v teh dneh ponovno prišlo do spopadov med bolgarskimi komiti in zemljoradniki. V bližini naše meje so komite napadli nekoliko seljakov.

GJURIČIĆ V AVDIJENCI.

Beograd, 6. aprila. Včeraj opoldne je bil v avdienci Marko Gjuričić. Politični krogi pripisujejo tej avdienci političen značaj. Gjuričić je poročal o delu vlade na stanovanjskem in invalidskem zakonu.

Seja vlade.

Beograd, 6. aprila. Včeraj od 16. do 19. se je vršila seja vlade, na kateri je bila končana diskusija o načrtu zakona o sodnikih. Načrt je izdelan na podlagi nekega starega zakona o sodnikih. Danes se bo ministrski svet bavil še z zakonskim načrtom o ureditvi sodnikov in o državnih tožiteljih. Čim bodo ti zakonski načrti gotovi v vladi, bo Pašić podal ostavko in se bo izvršila rekonstrukcija. Prosvetni minister je vladil predložil zakonske načrte o osnovnih, srednjih in višjih šolah, o trgovskih šolah in učiteljskih. Ta zakonski načrt bo vlada sprejela v program svojega dela v skupščini.

Hrvatski klerikalci proti radićevcem.

Zagreb, 6. aprila. Te dni se mudi v Zagrebu dr. Behmen, ki se je zelo neugodno izrazil o sedanjem vedenju HRSS. To je izzvalo neugodno razpoloženje pri muslimanih. Dr. Korošec je konferiral s predsednikom Hrv. pučke stranke. Hrv. pučka stranka namerava sedaj izvesti živahnjšo organizacijo med hrvatskim narodom.

PAŠIĆ ODPOTUJE V DALMACIJO.

Beograd, 6. aprila. Vse kaže, da bo Pašić koncem tedna odpotoval v Dalmacijo. Njegovo potovanje se v političnih krogih tolmači kot poseben manevar, da se dogodki v Beogradu ne razvijejo prehitro in da se situacija reši v smislu Pašićevih intencij.

PROTI TISKOVNEMU ZAKONU.

Beograd, 6. aprila. Danes se bo vršila seja sekcije zakonodajnega odbora za proučevanje stanovanjskega zakona. Nato bo nastopilo v politični situaciji popolno zatišje.

Vsi krogi so nezadovoljni z reakcionarnim načrtom tiskovnega zakona, radikali i opozicija, zlasti pa novinarji. Novinarji so imeli svojo sejo, na kateri so sklenili, da se prične skupno agitacijo proti takemu tiskovnemu zakonu. Ta agitacija naj ne bo podvzeta samo, od strani novinarjev, temveč od vseh kulturnih, nacionalnih, prosvetnih in njim sličnih ustanov in korporacij.

ZAGREB ZA SVOBODO TISKA.

Zagreb, 6. aprila. Včeraj dopoldne se je vršilo v Olimp-kinu protestno zborovanje grafičnih delavcev proti tiskovnemu zakonu. V imenu grafičnih delavcev je govoril g. Jošt, ki je naglašal, da grafični delavci ne morejo biti eksponenti politike in da bodo še naprej čuvali tajnost pisateljev in avtorjev. Za njim sta govorila še v imenu grafičnih podjetij Jurković in v imenu novinarjev dr. Ivo Politeo. Sprejeta je bila protestna resolucija, ki ostro obreza načrt tiskovnega zakona.

BOLEZEN RUMUNSKEGA KRALJA SE BOLJA.

Beograd, 6. aprila. Iz Bukarešte poročajo, da se zdravstveno stanje kralja obrača na bolje. Dementirajo se vesti o nastopu gerentstva.

AHMED BEG ZOGU IZVEN NEVARNOSTI.

Beograd, 6. aprila. Iz Tirane poročajo, da je predsednik albanske republike Ahmed beg Zogu izven vsake nevarnosti. Operacija je uspela in stanje se obrača na bolje.

Govor Pavle Radića.

Preokret v jugoslovenski notranji politiki je izvršen z govorom Pavla Radića. Samo na podlagi Radićevih govorov je mogoče soditi, če so radićevci kapitulirali ali ne. Samo na podlagi njegovega govora pa je tudi mogoče pravilno razumeti sedanji položaj. Vseled nedvomne važnosti Radićevih govorov smo zato pričakovali, da bodo slovenski veliki dnevniki vsaj v večjem izvešču priobčili Radićev govor, zlasti še, ko mnogi od njih zahtevajo od svojih bralcev, da na podlagi Radićevih govorov zavzamejo odločno stališče proti najnovejši orientaciji Hrvatske seljačke stranke. Ker pa se to ni zgodilo, in da omogočimo slovenski javnosti pravilno sodbo o novem naziranju HSS, priobčujemo mi Radićev govor, pa čeprav je obseg našega lista najmanjši in zato za nas najtežja objava obširnega Radićevih govorov. Prepričani pa smo, da bomo s tem ne samo svojim naročnikom, temveč tudi slovenski javnosti ustregli, ki hoče biti informirana pravilno in objektivno ne pa strankarsko.

Pavle Radićev historičen govor se je glasil: »Gospodje narodni zastopniki! Narod, ki nas je sem poslal in nam izrekel svoje zaupanje, pričakuje od nas stvarno delo v smeri onih življenjskih interesov, zaradi katerih smo prišli sem in v katerih je treba zaščititi našega človeka, onega volilca, ki vprav s svojim zaupanjem visi na nas. Treba pa je tudi, da narodu dokažemo in vam pokazemo, da nam je tu, v tej visoki narodni korporaciji do tega, da se razumemo, ker brez razumevanja ni dela.

Eden drugega moramo poslušati.

Moj govor, gospoda, ne bi imel zmisla, če bi že v naprej kao tega, kar pravim, ne hoteli slišati, niti sprejeti. Mnogo smo slišali o ujedinenju, o svobodi in o vsem, kar je treba storiti. Ampak vse to so same fraze, če nimamo toliko srljivosti, da bi eden drugega poslušali in razumeli. Ni zadosti, da še tako mnogo jadikujemo o tem, kako smo bili stoletja dolgo ločeni, kako smo živeli v raznih državah, a zlasti mi, ki smo živeli v Avstro-Ugrski monarhiji in bili tam skupno z brati čeni in imeli z Avstrijo koristne gospodarske zveze.

Vidimo, kako je bilo vse naše gospodarsko in socialno življenje na tej bazi. Vidimo, kako ogromna razlika nastane, kadar smo dobili nove meje, ko se ves celokupni državni organizem upravlja v novi smeri.

Mi moramo to bolj občutiti, kakor Srbijanci, ker čutimo razlike na svoji koži. Zato smatram, da je prva in najvažnejša naloga nas vseh: **dobra volja**, da narodni zastopniki odkritosrečno povedo prave in iskrene občutke naroda, da jih razlože tako, kakoršni so, ker mislim, da niti eden od nas ni upravičen, da obsoja katerikoli narod. Narod je vedno, narod je narod. Mi smo dolžni popravljati, pomagati, izpopolnjevati in dovrševati. Mislim pa, da je velika napaka, če se na vsako besedo, katere ne ugaja gospodi od večine in jaz vem, da je med njimi polno takih, ki ne poznajo naših krajev ali pa vsaj zelo malo, zakliče tudi človeku z najboljšimi namerami in z najlepšimi besedami: avstrijski kanti!

Jaz sem jugoslovenoval v onih časih, ko je bilo to zelo opasno. Danes je vsak čitit večji Jugosloven, kakor pa sem jaz. Hotel sem povdariti samo eno dejstvo: Imejte malo potrpljenja, pa boste videli, da je naše prepričanje i v interesu srbskega i hrvatskega naroda, pa tudi v interesu nas vseh. In gospoda, iskajete kontakta z narodom smo videli, da ima naš narod, zlasti pa seljaštvo zrelo politično razumevanje, pa čeprav smo zaostali, čeprav je velik del neprisilen in čeprav je njegov socialni položaj tak, kakršen ne bi smel biti. Da ne bo demokracija prazna beseda, temveč da bo imela vsebino, smo zahtevali, ko nam je bilo to v naši novi državni tvorbi omogočeno, da se vrše volitve na temelju splošne, enake in tajne volilne pravice, da ima tako narod, katerega smo za politično borbo pripravili, tem večjo besedo v politiki in da se njega v važnih vprašanjih vpraša. Sele z uvedbo splošne volilne pravice je prišel narod do besede. Vi veste i to, kako se je trdilo, da je bila ta stvar samo delo demagoške agitacije in kako je naš vodja zapeljal ljudi pri volitvah leta 1920.

Radić zapeljuje, so govorili in ljudje ga bodo zapustili. Pa so prišle poznije volitve leta 1923 in nam prinesle še večje zaupanje naroda. Imeli smo končno te volitve leta 1925, na katerih gotovo nismo bili favorizirani. Če so bile naše kroglice in naši mandati leta 1923 sveti, kakor je rekel g. Marko Djuričić, potem mislim, da so letos še trikrat bolj sveti. Nočem ponavljati onih podrobnosti, onih težkih obtožb, katere smo navajali v verifikacijskem odboru. Mislim, da je sedaj ta stvar tu manj važna. Tu bi samo opozoril na neko misel: kako zelo so se namreč mnogi motili, ko so dejali, da je hrvatski narod samo zapeljan, da ne zna kaj hoče. Sedaj vidite, da je izkušnja pokazala, da narod vedno ve, kaj hoče.

Hrvatska politika ostala sebi zvesta

V političnem delu svojega govora bom razložil, kako je stalna kontinuiteta politika hrvatskega naroda, ki ga zastopa HRSS, kako je do današnjega dne ostala v istem pravcu in kako se je razvijala z ozirom na prilike, v katerih smo delali. Gospoda ne smite pozabiti, v kakih razmerah smo živeli v stari habsburški monarhiji. Mi smo imeli tedaj podrejen položaj in vsak pečenji zemlje in vsak pečenji onega samoupravnega zakona ki nas je ščitil, smo morali braniti z vsemi mogočimi sredstvi in na najbolj energičen način. Resnično, ni nam bilo lahko življenje. Vse naše politično naziranje se je razvijalo v tej smeri, da se branimo proti onemu organizmu, ki nas je hotel udušiti in nam vzeti to, kar smo smatrali neobhodno potrebnim za svoj obstanek. Mi Hrvati smo skozi tisoč let ohranili svojo državnost v tej meri, v kolikor je bilo to potrebno, da se hrvatski narod obdrži na svojem ozemlju. In vi vidite, da smo svoje ozemlje ohranili, da je to en velik moment, ki je važen zlasti za one, ki nam vsak čas govore, da so nas oni osvobodili.

Gospodje in bratje! Nočem omalovaževati žrtv srbskega naroda, zlasti srbskega seljaka in mi priznavamo veliko čast onim, ki so umrli za domovino. (Ploskanje.) Smatram pa, da je neokusno, da nam vsak, in pogosto tudi nevredni, to predbaciva in dela očitke, kakor da bi bili mi ne vem kakšno afrikanško plemo, ki ni poznalo človeškega življenja.

Če je govor o osvobođenju, potem se moramo točno razumeti, od česa smo osvobođeni. Osvobođeni smo od tuje nadvlade in dana nam je možnost, da v bodoče živimo svojim narodnim duhom. To pa ne pomeni, da nismo imeli preje nobenega življenja in da se more z nami postopati, kakor se hoče. Mi smo vseeno živeli kot ljudje in imeli smo svoje gotove minimalne garancije, svoje gospodarske in druge institucije imeli smo avtonomno sodstvo, prosveto, svojo upravo in del finance.

Proti velehrvatstvu.

Politično nismo pomenili tega, kar je v mednarodni zajednici bila samostojna država. To nas je naravno bolelo, pa smo vedno stremeli za tem, da dosežemo svojo politično samostojnost. In ker smo znali, da smo maloštevilni, da smo na neugodnem mestu, na razmejišču dveh svetov, na takem kosu zemlje, po kateri se mnogim velikim državam vzbujajo pohlepi, smo vedeli, da je zelo nevarno iti po ekskluzivni in pretirani poti velikohrvatstva, kakor se je šlo po poti vele-srbsstva. Najmanj pa se more očitati Hrvatski seljački stranki, da je bila velikohrvatska. Ker mi smo že začetkom leta 1904 pričeli naglašati, da moramo in da hočemo živeti v sporazumu z brati Srbi. Mi smo že tedaj govorili in delali za sporazum, ker je bilo na Hrvatskem, ki smo jo smatrali za hrvatsko državo, ena četrtina ali petina Srbov in mi nismo govorili, da so to Vlasi, to pa Hrvati, samo da so pravoslavne vere, temveč smo iskreno in politično zrelo rekli, to so Srbi, mi pa smo Hrvati. To pa ne pomeni, da se moramo klati. In napisali smo na svoj program, da hočemo skupno delo in da se hočemo kot večina sporazumeti z manjšino.

In danes gospoda prihajamo mi Hrvati z isto idejo sporazuma za sporazum. Čeprav manjševinski v tej državi, hočemo, da se sporazumemo kot ravnopravni. Ne moremo trpeti, da vlada samo obljublja, da bomo kot en narod vsi enaki. Hočemo ravnopravnost! Mi nečemo samo tega, da bo napisano, da je vsak posameznik osebno enakopraven, ker je to nekaj drugega, da se pa dejansko to izigra. Mi hočemo, da smo politično enakopravni kot Hrvati, Srbi in Slovenci, kot trije enaki bratje. Govori se, pa če smo en narod, potem je vseeno, če je na enem mestu srbski ali hrvatski uradnik, in končno bo na vseh mestih Srb in potem se bo reklo, da je to vseeno. Ne pozabite, da je praksa taka. Razumem, da preko noči ne moremo biti popolni ali povdariti moram, da mi pritožbe naroda bolj občutimo ko vi. Meni osebno, morem to odkrito povedati, sedanje razmere ne morejo tako zelo škodovati, ker sem po socialnih razmerah, dejal bi, gospod, in meni se ne bo zgodilo, da bi bil v zaporu pretepen. Toda seljak, tudi če je narodni zastopnik, je raja in njega smatra vsak orožnik za nižje od sebe in tega stanja je sedaj že zadosti. Ta zavest ponižuje naš svet in ga boli. Ta bolest, ki traja že sedmo leto, je vzrok, da se ni moglo že preje izvršiti stvarno približanje naroda. Ker ni bilo razumevanja v gornjih slojih, onih državnih krogih, ki so imeli politiko v svojih rokah, ker se je mislilo, da je vse samo zapeljano in da se bo vse lepo unificiralo pa tedaj ne bo ne Srbov, ne Hrvatov in ne Slovencev. To pa so samo kombinacije. Gospod Pašić pravi, da ne gre, da bi šli v megle. Toda mi smo še danes v megli. Moje prizadevanje je, da pokažem, kako moremo iz te megle priti na jasno.

(Dalje prihodnjič.)

upravni svetnik banke, ki mu daje briljantne dohodke. Ker se mu tudi na tem polju izpodnikajo tla, pa kliče vse Slovence na pomoč, da naj rešijo banko pred Nemci. Njega pri tem prav nič ne moti, da ima na Viču tovarno kisa v čudni kompaniji z avstrijskimi Nemci. Najbolj zanimivo je, da vidi gosp. Jelačin tudi pri svojih bančnih spekulacijah po vseh stenah — »mladine«. Slab upravni svetnik ste, gosp. Jelačin, če ne veste, da imajo »mladine« z bančnimi transakcijami, o katerih pišete in govorite, toliko opravka, kakor z lanskim snegom. To brigo prepustimo popolnoma prizadetim delničarjem. Ker pa gosp. Jelačin tega ne ve, vedeti in rotiti Slovence, da naj nikar ne dopuste »narodne sramote«, da bi »Kreditna banka« prišla v nemške roke, pozivamo vse Slovence, naj svoje delnice prodajo gosp. Jelačinu. Menda jih on radi »narodne nevarnosti« kupuje komad a 500 Din. Če je to res, bodo zadovoljni delničarji, zadovoljen Jelačin, vsake narodne nevarnosti pa bo hitro konec. Sedaj ve gosp. Jelačin, pri čem da je.

Mesto pojasnil podaja »Jutro« osebni napad. Mesto da bi tudi »Jutro« nastopilo za ohranitev Ljubljanske kreditne banke Slovincem, se iz vse stvari norčuje, ko svetuje, da naj vsi, ki imajo delnice Ljubljanske kreditne banke prodajo iste g. Jelačinu za 500 dinarjev. Ali hoče na ta način »Jutro« svojim bralcem dopovedati, da ni nobene nevarno-

sti, da pride edina velika slovenska banka v tuje roke? Ali hoče »Jutro« s takim pisanjem zazibati javnost v nezanimanje, da bi imeli potem spekulanti na Ljubljansko kreditno banko lažji posel?

In pa tista nebeška trditev, da imajo mladini s transakcijami toliko opravka ko z lanskim snegom! Kaj mislite gospodje, da je slovenska javnost v resnici tako naivna, da ne bi vedela tega, kar vidi ves svet.

Klasičen primer mladinske politike je »Jutro« odgovor. Mesto z argumenti odgovarja jo z osebnimi napadi. Postavljajo se v poziciji velikih nacionalistov. Kljub temu pa napadajo v trenutku, ko hoče tuji kapital osvoboditi največji slovenski bančni zavod, domačina, ki skuša rešiti zavod Slovincem. In ne zadosti. Mladini gredo še dalje in z norčavi predlogi hočejo javnosti sugerirati, da sploh ni boja za Ljubljansko kreditno banko in da je izid baje odvisev samo od tega, če kupi g. Jelačin vse delnice Ljubljanske kreditne banke in to po še enkrat višjem kurzu, kakor pa je danes v veljavi.

Niti z eno besedo pa ne omenja »Jutro« onih, ki so v družbi tujih kapitalistov in ki bi hoteli Slovenijo oropati za njen največji bančni zavod! Ze v tem dejstvu je največja obsodba »Jutra« in sicer tako težka, da bi bilo več ko napačno če bi napade na g. Jelačina posebej zavračali. Samo v čast g. Jelačinu je, če je napadan, ker je v prvi vrsti onih, ki branijo slovensko posest v Ljubljanski kreditni banki.

Volilna reforma na Madžarskem.

Na Madžarskem izdelujejo zopet enkrat »volilno reformo«. Edini cilj volilnih reform na Madžarskem je bil vedno ta, da se oropajo revni sloji volilne pravice. Po debaklu sovjetske diktature je ovirala razvoj demokracije kontrarevolucija in v tej fazi, polni krvi in nesnage, se nahaja Madžarska še danes. Sedanja poslanska zbornica je bila izvoljena po volilnem redu, ki ga je ustvarila Bethlenova vlada, sedaj gre za to, da se ta geljufija uzakoni. Volilna reforma, ki jo je predložil grof Bethlen poslanski zbornici, in s katero naj vstane obenem zopet iz groba magnatska zbornica, je v vsaki svoji določbi protidemokratska.

Povsodi v Evropi, da celo izven Evrope in Japonskem, velja princip, da naj sodeluje pri ustvarjanju ljudske volje vse ljudstvo: splošna volilna pravica je neomajljiv princip. V nasprotju s tem pa naj bo odvisna volilna pravica v Hortyjevi Madžarski od pogojev, ki splošno naravnost izključujejo, tako da postane volilna pravica zopet privilegij premožnih slojev.

Hortyjeva vlada statuirala za moške volilce sledeče pogoje: Dovršeno 24. leto, 10-letno državljanstvo, dveletno stalno bivališče in z uspehom dovršeni 4. razred ljudske šole — sami pogoji, katerih ost je naperjena zoper splošno volilno pravico. — Pri ženskah je uresnitev še intenzivnejši: Zahteva se dovršeno 30. leto in z uspehom dovršeni 6. razred ljudske šole. Cilj te uresnitve ne more biti nič drugega, kakor izključitev delavk. Paradokсна je izjemna določba, da ima volilno pravico ženska, ki je dovršila 30. leto, je deset let madžarska državljanka, je dovršila 4. razred ljudske šole ter ima troje živih otrok — seveda legitimnih.

Imenitne so dalje določbe o izključitvi od volilne pravice. V vseh ustavah velja načelo, da obsodba radi političnega delikta nima za posledico izgube volilne pravice. Drugače predvideva Bethlenov zakonski načrt. Po tem načrtu je posledica vsake obsodbe radi kakega političnega delikta izguba volilne pravice. Celotno vsled obsodbe radi pregreška se izgubi volilna pravica za dobo petih let. K temu pridejo še obsodbe pred vojaškim sodiščem, tudi te, in najsi se tičejo tudi samo pregreškov v izvrševanju vojaške službe, uničijo volilno pravico. Osebe, glede katerih je ugotovila kaka oblast, da so dezertirali med vojno k sovražniku, ali pa so se podale prostovoljno na sovražno ozemlje, ne morejo dobiti sploh nikdar volilne pravice. Pa to še ne zadostuje: Tudi osebe, glede katerih je bilo ugotovljeno, da so dale med vojno izraza svojim simpatijam za sovražnika z besedami, spisi ali slikami ali sicer na kakoršen koli način, izgube volilno pravico za vedno. S tem so udarjeni pacifisti!

Enakovredne določbam glede izgube aktivne volilne pravice so določbe glede izgube pasivne volilne pravice. Med drugim naj izgubi pasivno volilno pravico za deset let, kdor je bil trikrat kaznovan radi obrekovanja ali ščuvanja. Pri tem je treba vedeti, da se subsumirajo pod obrekovanje tudi gotovi

slučaji žaljenja časti, pod ščuvanje pa tudi bagatelni prepripi z oblastjo radi kakega travnika ali pa gozda, da so torej to delikti, ki se kaznujejo z denarno globo, potem je jasno, da izgubi volilno pravico po tem volilnem zakonskem načrtu vsak, kdor bi bil trikrat kaznovan radi razžaljenja časti, kar se posebno opozicionalcu ali žurnalistu lahko zgodi! Pa to še ni vse: Kdor je bil obsojen radi žaljenja časti na zaporno kazen, ta izgubi pasivno volilno pravico za celih deset let! — Kdor je bil član kake revolucionarne vlade, takozvane sovjetske republike, ali pa namestnik takega člana; kdor je bil predsednik ali pa član obtožne komisije revolucionarnega sodišča, ali pa kdor je bil političen pooblaščenec, ne more biti na Madžarskem nikdar več izvoljen. — Pa ne samo tisti, ki je sodeloval aktivno pri sovjetski diktaturi, marveč tudi tisti, ki se mu dokaže »nepatriotično obnašanje, izgubi pasivno volilno pravico, — dasi samo za pet let.

Krona vsemu pa je prisega, ki jo mora položiti poslanec pred parlamentom. Ta prisega se glasi:

Prisegam, da ostanem vedno zvest madžarski državi in madžarskemu narodu; ne bom odklanjal državnih zakonov, nikdar ne bom stremel za tem, da se izpremene madžarski državni zakoni drugače, kakor potom zakonitih sredstev; izpolnjevam bom svoje naloge kot poslanec po svojem prepričanju in samo po svoji vesti, prost vsakega tujega vpliva; za svoje delovanje kot poslanec ne bom sprejemal nikdar navodil ali direktiv od izven parlamenta stoječih činiteljev, niti ne bom takim činiteljem na razpolago ali pa se jim podrejal. Z vsako svojo besedo in v vsakim svojim dejanjem bom stremel za pro-spehom madžarske domovine in madžarskega naroda. Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!

Jasno je, da je ta prisega nagromadna iz samih pasti. Vse to meri na ogrožanje opozicije. Zakaj vladi ne bo težko reči, da opozicionalni poslanec ni skušal stremeti z vsako svojo besedo in v vsakim svojim dejanjem za pro-spehom madžarske domovine in madžarskega naroda. Ze samo s to določbo je mogoče ugonobiti vsakega opozicionalnega poslanca. Kajti ta prisega nima samo namena, da vpliva na poslančevost, niti samo opomin, marveč, poslušajte dobro, poslanec, žigir delovanje pride v nasprotje z dolžnostmi, ki mu jih nalaga položena prisega, postane poslanskega mandata nevreden, izgubi mandat in s tem pasivno volilno pravico za dobo petih let! In kdo sklepa o tej »nevrednosti«? Poslanska zbornica, torej vlada in njena večina! Opozicionalni poslanec ostane torej stalno v rokah vlade. Kadarkoli se tej zazdi, ga more oropati mandata in pasivne volilne pravice. Ali je torej preveč, ako rečemo, da takih stvari ne pozna cela zgodovina evropskega parlamentarizma ter da je tako reakcionarno skrupulac, kakor je Bethlenova volilna reforma, mogoče samo v Hortyjevi Madžarski.

Politične vesti.

= **Prazne tolažbe.** Mladinski generali na vse načine tolažijo svoje priistaže, da ne bo novi položaj prav nič škodoval SDS in da ostanejo mladinski ministri še vedno v vladi. Vse te tolažbe so prazne in brez cene. Ker še ni sporazum med radikali in radićevci perfekten, zato rabi Pašić sedaj še samostojne demokrate, da bi tako pridobil Hrvate za tem večje koncesije. Toda, ko bo sporazum sklenjen in popolnoma ovržena politika samostojnih demokratov, potem je tudi konec njih samih. Kdor le količkaj pozna zgodovino in kdor le količkaj politično misli, ta ve, da je temu tako in zato so vse mladinske tolažbe prazne in brez cene!

= **K sporazumu radikalov in radićevcev.** Pod tem naslovom piše »Vreme« na uvodnem mestu sledeče: »Politična situacija se razvija v znaku sporazuma med radikali in radićevci. Na tem sporazumu se dela z ene in z druge strani in to polagoma in oprežno. Vse glavne ovire so odstranjene, baza sporazuma je ustvarjena in sedaj se dela na uporabi tega razpoloženja za sklenitev spo-

razuma. Podrobnejši sporazum bo izdelan pozneje, potem ko bodo dovršena vsa predhodna dela, ki so v taki situaciji zlasti važna.

= **Samouprava.** Pravi v članku »Nepotrebne skrb«, ki je bil najbrže inspiriran od vodilnih radikalov, da so skrbli nekaterih, da bi se Pašić dal premetiti od razpoloženja, ustvarjenega od govorov Radića in Superine, popolnoma napačne. Pašić je tako previden in preudaren politik, da so vse te skrbli nepotrebne.

= **Braun pruski ministrski predsednik.** V smislu dogovora strank weimarske koalije, je bil izvoljen socialni demokrat Braun za pruskega ministrskega predsednika. Na prvi seji parlamenta bo zahteval zaupnico in če mu jo parlament odreče, bo parlament razpuščen in razpisane nove volitve.

= **Možnost demisije francoske vlade.** Vlada Herriota je hotela uvesti v svrhu sanacije francoskih financ desetletno oddajo premoženja. Proti temu pa je nastopila demokracijska levica, ki jo vodi Louchet in ki šteje 42 poslancev. Če bi ta skupina vztrajala na svojem stališču in izstopila iz vladne koalicije, potem bi moral Herriot podati ostavko.

„Jutrov“ odgovor.

Hrvatski listi so obširno poročali o »transakciji«, ki jo je izvršila večinska skupina Trboveljske premogokopne družbe, da si osvoji večino v Ljubljanski kreditni banki. Od slovenskih listov pa je o tej stvari poročal edino naš list. Iz tega se vidi, da uživa Trboveljska družba v Sloveniji naravnost sakrosančno stališče in da je vse slovensko časopisje od njenih gospodarjev direktno ali indirektno odvisno.

Še bolj značilno pa je, da je o vsej tej, za naše narodno gospodarstvo nad vse važni zadevi molčalo tudi »Jutro«, ki se sicer rado predstavlja kot vodilen slovenski list. Da list,

ki ima take ambicije, molči o tako važni stvari, dočim branijo hrvatski listi slovenske interese, je pač unikum tudi za naše razdrapane politične razmere. Javnost je bila vsled tega indignirana in pod vtisom javnosti je končno spoznalo tudi »Jutro«, da mora odgovoriti in tako smo v sobotnem »Jutru« čitali sledeč odgovor, ki je tako značilen za način »Jutrove« polemike, da ga objavljamo v celoti. »Jutrov« odgovor se glasi:

»Jelačinova bankarska kampanja. V času slabe sezone za zamaške se gospod Jelačin sedaj mnogo bavi z bankarstvom. Na vsak način bi rad še naprej ostal

= **Kompromis Herriota.** Ker vlada v prometu pomanjkanje bankovcev (v mirnem času je bilo v Franciji 11 milijard bankovcev v prometu in bi moralo biti v skladu s tem številom sedaj bankovcev za 46 in 41 milijard, kolikor jih je), je hotel izdati finančni minister Clementel nove nadomestne bankovce. To svojo namero je razložil v senatu, ki pa je videl v njegovem govoru poskus uvedbe inflacijske politike. Proti temu je nastal velik odpor in Herriot je takoj, ko je o tem zvedel, prišel v senat in izjavil, da odklati Clementelov predlog. Clementel je podal nato demisijo in na njegovo mesto bo imenovan de Monzie, ki pa je to mesto sprejel le pod pogojem, da bo alžalski vatikanski poslanec obenem tudi zastopnik Francije.

Aristofanova Lizistrata na našem odru.

Grobni stari sveta se odpirajo. Izmučeni Evropejec, ki ima več ustvarjalne lastne kulture posega nazaj do rojstva svojega bitja. Do trogloditov je iskal ter je srečal grško tragedijo in komedijo. Ne črpa iz nje, kakor so Goethe, Schiller, Shakespeare itd., napiti se hoče iz studenca primitivne elementarnosti. Do zibelke pa je težka pot.

Med nami in Grki bje 2400 let. In še več. O strojih, fiziki ne bom govoril, ampak kri iz severa se je pretočila v južno, Kristus je tolažil in odrešil ljudstvo. Torej nov svet, v katerem je ostalo neizpremenjeno le človekovo bistvo.

V grških tragedijah je prikazano neizpremenljivo bitje človeškega srea, kako utripa v prsih in v rokah Neznane. Pred nami stoji Adam in Eva, z njima njun zarod. Strašna usoda bogov poizkušana, vsa bedna in slabotna. V sebi zaslepi vir greha in dobrote te vse opajata od bogastva lastne duše. To so trije tragedije, katerih klitaimnestre, Ojdipe, Ifigene in Medeje še danes trgajo človeško sree.

Ali nas more istotako ogreti grška komedija, tesno navezana na dnevne dogodke, kateri moderni človek drugače pojmuje in jih gleda kot grški človek. Nič ne rečem, o teoriji dogodkov ni ničesar novega, toda izpremenila sta se temperament, javno življenje. Mi odražamo drugače.

Predvsem nastane vprašanje, če moremo grško komedijo vprijeti neokrnjeno kot je sporočena. Da, za intimno gledališče, za povabljenega gosta. V celoti pa ne gre, kakor hitro delu puščamo kri, ni nikoli več prvobitno. Ostanje nam ideja dela, ki ne greje, temveč se nam pred očmi bolj ali manj kot dragocena starinska relikvija. Zato je razumljivo, da pri branju celotnega dela vse drugače uživaš, kakor pri gledanju sfriziranega. Še ena razlika je. Čemur se je grški človek iz sree smejal, za tem hlepi moderni s sladostnim strastjem.

V grških komedijah je prikazovanje človeške poltenosti in bestialnosti zakon, ne samo običaj. Zato je Aristofan vključil vsemu visoko nad drugimi, ker je na podlagi tega, kar je bilo grškemu ušesu potrebno, sezidal stavbo svojih občečloveških idej.

V Lizistrati in še v dveh drugih dramah je dosegel višek v tem oziru. Prisilile so ga razmere v javnem življenju. Ko je napadal demagoga Kleona na odru, ga je dal ta pretepeti, v drugem slučaju ga je postavil pred sodišče. Po Kleonovi smrti se prevrže stara demokratska vlada, oligarhija zavladala. Deset mož ima vso oblast v rokah. Verjetno je, da bi bili ljudje še vse drugače obračunali s pesnikom ter mu gotovo pristigli dolgi jeziki. Poleg tega nam Aristotel trdi, da nekaj zanimivega za rojstvo Lizistrata. On namreč izjavi iz grškega državnega življenja, da se je vselej, kadar se je katerakoli ustavna oblika preživela, pojavila tudi emancipacija ženske. V Atenah je baš tedaj prešla demokratska ustava je oligarhično. Verjetno je, da

je državni potres zdrnil tudi ženske pri ognjišču in jih izvalil v javnost.

Aristofanes jo je hotel zasoliti svojim rojakom, ki so se že 18 let pogubonosno klali med seboj, a obenem pokazati tudi emancipirankam, kako lahko učinkujejo na javno življenje. V Sparti ni bilo te emancipacije. Zato nastopa njegova Lakedemonka drugače kot Atenke.

Njegova fantazija ustvarja elementarno in krepko. Seveda je treba pomisliti, da je grški človek, ki se je od rojstva gibal v palestrah ter doživljal eleuzinske in dionizijske misterije, obnašal napram delom, prenasitnim od poltenosti in spolnosti, vse drugače kot moderni. V svojem pojmovanju prirodno robat se je krototal nad še tako primitivno kvanto, da je bila le lepo povedana.

Aristofanes je v Lizistrati nasvetoval ženam, ki so kar umirale za ljubezni (seveda ne platonično), naj se vzdrže toliko časa, dokler ne prisilijo moških, da bodo rajše sklenili mir, kot pa živeli brez zakonske postelje. Zenske same pa je kot emancipirank karakteriziral tako, da jim služi sleherni bese-dica v polteno namigavanje.

Ta vonj bi moralo ohraniti tudi še tako obrezano delo. V prevodu, ki se mi zdi zelo dober, se je že deloma posrečilo.

Če pa pogledamo vzporeditev s kritičnim očesom, ki nekaj zahteva od elitnega slovenskega odra, moramo reči, da nam predstava tega ni nudila. G. režiser Šest je hotel ponazoriti staro grško igranje. Vključ tesnobi našega odra bi bil moral dimenzije boljše premisliti. Iz grške orkestre so nastale mišje luknje, katere so ovirale kretanje in tempo, ko so lezli iz njih v smrti nevarnosti grški junaki. Akropolis in trdnjavo si je človek težko predstavljati. Panova jama na desni strani je bila mnogo previsoka. Pretesna zveza med trdnjavo in cesto je dogajanje smešno stilizirala. Kostumi zelo pomanjkljivi, izvzeta sta le okusna in pristna grška kostuma ge. Šaričeve in g. Levarja. Notranje režije nisem opazil. Kako naj jo bi? V okorelem gibanju zborov, nesmiselnem kretanju in beganju Lizistrate? Ali celo v prirodu in na valovih starcev. Toda to bi bile še zunanosti. A kje je ostala sijajna ideja komedije, duh grškega sveta in grški človek? Če bi ne ustvarjali nekateri posamezni igralci, bi nas komedija oblika z mrzlo vodo. Lizistrata v kreaciji ge. Medvedove je pogrešala glasovne kakor mimične možnosti, ki bi jo morala imeti prvobitnejša grških žena. Nedvomno sta se ga. Nablocka in ga. Šaričeva mnogo bolj približali pojmovanju grške žene. Neokusna je bila Lampito, ki jo je podala ga. Balatkova v takem tonu, kot sem si predstavljala grški svet v ljudski šoli: (sin Spartanke pa pobegne, ko mu meč na sree segne). Nemogoča sta bila g. Peček in g. Povhe. Če jih omenim, jim že delam krivico. Boljši je bil g. Skrbnišek, čeprav premalo starčevski v zadržanju. Imel pa je vsled ponesrečene režije težko vlogo in slabo ozadje. Edini, ki je presegel povprečnost je bil g. Levar. Njegov nastop je vplil v igro grškega vina. Semintja za spoznanje teatralen je vendarle pojmoval grškega človeka in to Aristofanovega, kot nihče drugi. Če je pa igra ostala vključ njegovi kreaciji brez pravega konca, je krivda v režiji.

To ni bil Aristofanes, njegova senca je šla čez oder.

Juž Kozak.

**O LAJŠANA PLAČILA ZA
O BLEKE DAJE
O. BERNATOVIČ.**

Edgar Rice Burroughs:

Tarzanovi doživljaji v džungli.

Sele tretjega dne popoldne je prispela Momaya pred gobavčevovo votlino. Stari čarodej je zgradil vhod z vejami. Ograja pa je bila odmaknjena, da je široko zijala temna votlina. Momayo je zazeblo, kakor ob času najhujšega deževja. Zdelo se je, da ni žive duše v jami, a ona je čutila, kakor bi od vsepovsod gledale oči vanjo. Poizkušala je stopiti v jamo, ko se je nenadoma iz notranjosti razlegel odvraten glas, ne človeški, ne živalski — nežnemu smehu je bil podoben.

Momaya je zadušila v sebi krik in zbežala nazaj v džunglo. Nato je zopet postala in prisluškovala. Mar bodo vsi njeni napori zaman? Ne, zopet se je obrnila in se vrnila. Tudi topot ni mogla zatajiti strahu.

Pobita se je pričela vračati. Pobežala je ramena in vsa mladostna svežost je izginila. Hodila je kot starka, katero je življenje docela izmučilo.

Ko se je vlekla, vsa uničena od temnega strahu in trpljenja, se je naenkrat zopet spomnila.

Kako ji je nekoč detece sesalo na prsih in kako srčkano je skakalo krog nje. In to je bil Tibo, njen Tibo!

Pretrsko jo je, okrenila se je in šla nazaj proti čarodejevi votlini.

Isti smeh se je oglasil iz dupline. Zdaj je Momaya spoznala, da se dere hijena. Dvignila je sulico in pozvala Bukawaia.

Mesto njega se je prikazala iz jame hijena. Momaya je zavihnila proti njej sulico, žival se je renče umaknila. Nato je ponovno pozvala Bukawaia. Nekdo se je oglašil in ti glasovi so bili bolj podobni človeškim.

— Kdo me kliče?

— Jaz, Momaya. Iz Mbongove vasi.

— Česa želiš?

— Pomoči, boljše pomoči kot jo daje naš čarovnik. Beli džungelski bog mi je ukradel Tiba. Zdaj bi rada vedela, kje je in kako ga dobim nazaj.

— Kdo je Tibo?

— Momaya je povedala.

— Moja sredstva so dragocena. Pet koz in novo spalno mrežo mi boš dala.

— Dvoje, — je odgovorila Momaya, kajti črnci zelo radi barantajo.

Pogajanje je izvalilo Bukawaia. Ko ga je zagledala, si je želela, da bi bil ostal v jami. So stvari, katerih ni mogoče popisati. Momaya je razumela, zakaj je njegov glas skoro nerazumljiv.

Poleg njega sta stali dve hijeni, prav čedna deteljica, neznosni človek in strašne živali.

— Pet koz in spalno mrežo, — je mrmral Bukawai.

— Dvoje debelih in spalno mrežo, — je ponujala Momaya. Tako sta barantala celo uro, dočim so poleg njih renčale hijene in se smejale. Momaya je bila sicer odločena, da bo dala vse, toda barantanje ji je bilo v krvi. Naposled sta se zedinila za tri koze, mrežo in kos bakrene žice.

— Pridi ponoči, ko stoji mesec dve uri na nebu.

Dnevne vesti.

— Oglase za velikonočno številko sprejema uprava našega lista samo do četrta zvečer. Le v nujnem slučaju še v petek zjutraj.

— Persekucije se nadaljujejo. Zadnja številka »Učiteljskega Tovariša« javlja, da je po § 71. uradniškega zakona na predlog velikega župana mariborske oblasti premeščen šolski upravitelj Mirko Lešnik v Marenbergu k Sv. Duhu na Staro goro. List dostavlja, da bo o tej premestitvi še izpregovoril. »Greh« g. Lešnika je isti ko »greh« prof. Ribariča. V zadnji volilni borbi je stal na strani tistih, ki so zahtevali bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Zato je prišla kazen. Vse prebivalce Marenberga brez razlike politične pripadnosti je vest o premestitvi g. Lešnika zelo razburila. Vložili so dne 14. marca 1925 na velikega župana vlogo, ki jo je podpisala vsa marenberška inteligenca 63 od 85 slovenskih volilcev kolikor jih ima Marenberg. Premestitev gosp. Lešnika pa je tudi neoprostljiva iz socialnih vzrokov. G. Lešnik ima pet otrok in z njimi se naj sedaj nakrat seli na Staro goro in pride ob postranski zaslužek, ki ga je imel kot vodja obrtno-nadaljevalne šole. To pa kot zahvalo za svoje vestno nacionalno delo in za svojo požrtvovalnost! Ne mislite gospodje, ki ste to premestitev zakrivil, da bo vedno moč v vaših rokah. Če se bliža preobrat in upamo, da boste tedaj toliko močje in izvajali konsekvence za svoje delo, ne pa prosili drugod milosti. Bodi povedano, da bodo vse te prošnje zaman.

— Protestni shod grafičnega delavstva. Ob dobri udeležbi grafičnega delavstva in skrajno slabi udeležbi novinarjev (v vsem so bili navzoči samo 4 novinarji) se je vršil večeraj protestni shod proti novemu tiskovnemu zakonu. Shod je otvoril g. Krašovic, ki je po kratkem uvodnem govoru podal besedo g. Erženu iz Maribora, ki je poročal o novem zakonskem načrtu. Njegov referat je bil temeljit, obsežen, stvaren in prepričljiv. Po udarjal je, da je novi zakonski načrt tak, da ni več zakon o tisku, temveč zakon proti tisku. Je sicer treba odpraviti vse zlorabe svobode v tisku, toda ne sme se iti tako daleč, da se svoboda tiska popolnoma ubije. Govori obširno o posameznih določbah zakona in zlasti proti kolektivni odgovornosti vseh, ki so na katerikoli način soudeleženi pri časopisu. Novi zakon je tak, da je ves tiskarski personal v nevarnosti, da pride v kriminal. Govor g. Eržena je bil zelo toplo in z burnim aplavzom sprejet. V imenu lastnikov tiskarn se je g. dr. Žužek v celoti pridružil protestu grafičnega delavstva. V imenu novinarjev je govoril dr. Knafljč in obsodil nov zakonski načrt ter tiste, ki so se opredelili, predložiti skupščini tak načrt. Soglasno je bila nato sprejeta primerna resolucija, na kar je bil shod zaključen. — Značilno je to, da se protestnega shoda proti reakcionarnemu tiskovnemu zakonu ni udeležil niti en aktiven politik. Tudi inteligenca se je sijajno odlikovala s svojo odsotnostjo.

— Lep čin dobrotelosti. V počaščenje spomina svojega blagopokojnega soproga g. Ivana Rakovca je naklonila ga. Mara Rakova v Kranju 100.000 Din dobrotelnim in narodnim društvom in sicer: Dijaški kuhinji v Kranju 15.000 Din, Ciril Metodovi družbi 10.000 Din, Mestnim ubogim v Kranju 15.000 Din, sirotišnici v Kranju 15.000 Din, Sokolu v Kranju 15.000 Din, Kolu jugoslovanskih sester 10.000 Din, Orjuni v Kranju 3000 Din, Gasilnemu društvu v Kranju 3000 Din, Jadranski Straži 3000 Din, Zadrugi Trgovska Akademija 6000 Din in Upravi fonda za trgovsko in obrtno šolstvo 5000 Din. S hvaležnostjo beležimo tudi mi to velikodušno dejanje, ki je res lepo počaščenje spomina blagega g. Rakovca.

— Izpremembe v državni službi. Za namestnika obmejnega veterinarja na obmejni

veterinarski postaji Jesenice je imenovan dosednji veterinar okrajnega glavarstva v Radovljici Josip Rihar. — Vpokojen je davčni nadkontrolor v Visokem Milan Spehar.

— Izpremembe pri ravnanstvu državnih železnic v Ljubljani. Imenovani so: Za šefa oddelka za nabavo in razporedbo gradbenega materiala dosednji uradnik Rudolf Kavčič; v strojnem oddelku za šefa oddelka za premikanje inženjer Gustav Jurman; v prometnem oddelku za šefa brzojavno-telefonskega oddelka žel. uradnik Karol Sajovic; za šefa oddelka za vozno službo Venceslav Černigoj; za namestnika šefa oddelka za aktivno kontrolo Fran Jelašič; v ekonomskem oddelku za načelnika I. kategorije Josip Gostiša; za šefa oddelka za oblastno prehrano Fran Planinšek; v računskem oddelku za načelnika I. kategorije Fran Arko; za šefa oddelka za kontrolo izdajanja Fran Borštnar; za šefa blagajniškega oddelka Karol Zupančič; za namestnika šefa oddelka za knjigovodstvo Matko Miklič; v administrativno-pravnem oddelku za šefa personalnega oddelka Evzebij Hrašovec; za šefa fondskega oddelka Ivan Varla; v komercialnem oddelku za šefa kom. oddelka Emerik Malovrh; v kontroli dohodkov za načelnika I. kategorije Juraj Dobovšek. — Upokojeni so pri žel. ravnanstvu v Ljubljani uradniki Ivan Presker, Avgust Sorbek, Alojzij Demkar, Anton Božič, Ivan Cepiris, Fran Horvat, Vincenc Nifergal in Viljem Klenka.

— Mesto ravnatelja narodnega muzeja v Ljubljani je razpisano. Prošnjo je vložiti do 15. aprila pri velikem županu ljubljanske oblasti. Prednost imajo prosilci, ki se izkažejo, da znanstveno delujejo.

— Jugoslovensko zračno brodogojstvo. Te dni je dospelo na novosadski aerodrom več aeroplanov, ki jih je dobila naša država v Franciji. S to dobavo bo jugoslovensko zračno brodogojstvo močno povečano. Minister vojne in mornarice Trifunović je izjavil novinarjem, da izpopolnjuje vlada z mrzlično naglieo zračno brodogojstvo, ker je to ne samo za slučaj vojne, marveč tudi za zračni promet v mirnem času velikega pomena, zato je bilo postavljeno vse vojno in civilno zračno brodogojstvo pod kompetenco vojnega ministrstva, ki ima skrbeti za to, da se opremi jugoslovensko zračno brodogojstvo s prvovrstnimi aeroplani. Tekom prihodnjega meseca ima priti v Novi Sad 120 novih aeroplanov.

— Tiskovni zakon. Zakonodajni odbor je obravnaval predvčerajšnjim o načrtu novega tiskovnega zakona. Debata je bila zelo živahna. Opozicijski poslanci so zahtevali, da se zaslišijo pri proučevanju tega zakona na vsak način tudi zastopniki združenja jugoslovanskih novinarjev. Sploh bi moralo postati princip, da se zaslišijo pri zakonskih predlogih, ki se tičejo raznih strokovnih organizacij, tudi zastopniki teh organizacij. Ker so bili člani večine različnega naziranja, še ni prišlo do definitivnega sklepa.

— Vpeljava novega vlaka na progi Trebnje-St. Janž na Dolenjskem. Pričeni od 5. aprila t. l. dalje vozi na progi Trebnje-St. Janž na Dolenjskem dnevno redno nov nadaljni vlak za prevoz potnikov. Odhod iz St. Janža ob 10. uri 53 min., prihod v Trebnje ob 11. uri 55 min., (zveza na opoldanski potniški vlak proti Ljubljani); povratek iz Trebnja ob 12. uri 20 min., prihod v St. Janž ob 13. uri 30 min. Natančnejši vozni red je razviden pri postajnih blagajnah.

— Razsodba v procesu dr. Ilešić contra dr. Hondl. Kakor je znano, je prišlo svojetasno na seji zagrebskega vseučiliškega zbora do spopada med dr. Vodnikom in dr. Hondlom. Pri tem je priletel pokrov volilne žare v glavo dr. Ilešiću. Dr. Ilešić je vložil proti dr. Hondlu tožbo. Dne 3. t. m. je bil radi tega obsojen dr. Hondl na zagrebskem okrajnem sodišču na 1000 Din globe, v slučaju neizpolnitosti pa na 10 dni zapora. Dr. Hondl je vložil priziv.

— Verski fanatiki kamenjali advokata. Te dni se je vršila pred ogulinskim sodnim dvo-

Tedaj ti skuham močno zdravilo, ki ti povrne Tiba. Prinesi darove seboj.

— Jaz ne morem k tebi. Pridi sam ponje. Kar dar mi vrneš Tiba, dobiš v naši vasi vse.

Bukawai je zmajal z glavo. Dokler ne dobim koz in ostalega, ne storim ničesar.

Momaya je prosila in tožila, a vse ni nič pomagalo. Naposled se je podala na pot. Kako bo prinesla zahtevano pred jamo, tega ni vedela. A zavedala se je, da bo vse storila, tudi če bi morala poginiti za Tiba.

Tarzan je z malim Gobobalujem počasi prihajal skozi džunglo. Nenadoma je zasledil jelena, katerega je najbolj ljubil. Zasedovanje z malim na hrbtu, je bilo nemogoče. Zato ga je položil med veje, da bi ga nihče ne opazil in se spustil za jelonom.

Zapuščeni Tibo se je še bolj tresel kakor med opicami. Resnične prikazni niso tako hude kot dozdene. Le bogovi njegovega rodu vedo, kaj si je vse Tibo predstavljaj.

Ni se še dolgo nahajal med vejami, ko je čul korake. Še tesneje se je privil na vejo in molil za Tarzanovo vrnitev. Napenjal je oči v tisto smer, odkoder je začel prihajati.

Kaj, če ga je zasledil leopard? V minuti ga požre. Težke solze so mu kapale po licih. Listnate zaveso za zasušljale. Oni je bil še par korakov oddaljen. Toliko, da ni izgubil oči, ko je buljil v tisto smer, odkoder bi se morala vsak hip prikazati postava.

(Dalje prih.)

Prispevajte za tiskovni sklad "NARODNEGA DNEVNIKA"

rom interesantna kazenska obravnava zoper tamkajšnjega advokata dr. Zdravka Lenaca radi motenja vere in sedem pobožnih ogulin-
samov radi težke telesne poškodbe. Dr. Le-
nac je napravil namreč svojočasno ob priliki
neke procesije v Ogulinu par zaničljivih
oparkov »najsvetejšem«. Kakor bi trenil, se
je zbralo okrog njega 5000 verskih fanatikov,
ki so ga hoteli enostavno »linčati«. Med me-
težem mu je odgriznil eden od pobesnelih
ljudi uho, nakar ga je vlekle množica v gra-
po k reki Guli. Tam so ga obnem z dvema
dozela nedolžnima ogulinskima mešanoma
kamenjali kakor sv. Stefana, nakar so ga
vrgli v globočino. Kljub vsemu je ostal dr.
Lenac živ. Prva posledica afere je bila, da je
izpregovorila odvetniška zbornica, ki je sus-
pendirala dr. Lenaca od izvrševanja odvetni-
ške prakse, vsled česar je ta gospod že leto
dni brez zaslužka. Te dni pa je izpregovorilo
sodišče, ki je obsodilo kondicionalno Jožeta
Štipečiča na tri mesece težke ječe, Toneta in
Jovana Puškariča na 14 dni zapora, vse tri
kot preveč razborite zastopnike »ecclesiae
militantis«, dr. Lenaca pa radi njegovih ne-
premišljenih besed na 300 Din globe. Dr. Le-
nac je prijavil vzklic, ostali trije pa so z milo
kamnijo zadovoljni.

— Poskušaj samomor varane vdove. Mla-
da, lepa vdova Draga Tašić v Beogradu je
poskusila te dni samomor. Vzrok: — nesreč-
na ljubezen. Draga je postala namreč po
večletnem srečnem zakonu vdova. Več let ni
hotela o zopetni poroki ničesar vedeti. Pred
par meseci pa se je seznanila z mizarskim
mojstrom Radomir Jelićem, ki ji je dvoril
po vseh predpisih umetnosti ter ji dal raz-
umeti, da jo poroči. Dragino srce se je
omečalo. Ko pa je postala vdovica popolno-
ma njegova, je začela Radomirova ljubezen
pojemati. Našel je vedno novih vzrokov za
odložitve poroke. Kljub vsemu pa se mu je
posrečilo, da je izvalil Drago skoro 12.000
Din. Drago se je začela stvar zdeti sumljiva,
želelo so ji ljudje povedati, da lazi Jelić
tudi za drugimi ženskami. Stavila ga je na
odgovor ter zahtevala od njega, da jo takoj
poroči. Odgovor je bil ciničen nasmeš. Ta
odgovor je spravil vdovico v tak obup, da si
je zabodla te dni ostrobrušeno »kamo« (ko-
mitsko bodalo) v levo stran prsi. Težko ra-
njeno so jo prepeljali v bolnišnico, vendar
upajo zdravniki, da jo bodo rešili.

— Huda zakonska žena. Invalid Aleksije
Jovičić je imel v Beogradu s svojo ženo Ma-
ro mal bufet. Aleksije je bil marljiv in resen,
Mara pa — lena in lahkomišelnica. Pred nekaj
tedni je izvedel Aleksije, da mu Mara ni
zvesta. Stavil jo je opetovano na odgovor.
Toda Mara, ki ima izredno dobro namazan
jezik, ga je vselej pobila. Aleksije se je kon-

čno vdal v svojo usodo ter nosil svoj križ
z junaškim potrpljenjem. Pred tremi dnevi
pa je prišla Mara popolnoma pijana domov.
To je bilo Aleksiju preveč. Hudo je ozmer-
jal svojo ženo in, ko mu je dala predrzen
odgovor, ji je pritiskal z roko, ki jo še ima,
krepko klobuto. Mara se je zvrnila na tla, toda
hitro se je pobrala in, ko ji je obrnil Aleksije
hrbet, mu je porinila v hrbet velik kuhinjski
nož. Aleksij je moral v bolnišnico, Mara pa
v zapor.

— Izmišljen roparski napad na Sv. Petra
nasipu. Dne 27. t. m. okrog 12. ure ponoči
je stal šofer Viktor Podkrajnik v samih
spodnjih hlačah in brez suknjice na Sv. Petra
nasipu. Vpil je: »Roparij, roparij, pomagaj-
te!« ter se jezil na stražnike, češ, če kdo le
malo zapoje ali glasneje izpregovori, ga
zgrabi takoj stražnik za komat, tu pa, ko člo-
veka slečejo in oropajo, stražnika ni blizu.
Kasneje je stražnik vendarle prišel. Peljal je
Podkrajnika na policijo, kjer je mož pove-
dal, da sta ga napadla na Sv. Petra nasipu
dva neznanca in zaklicala: »Novaca! Sledi
hlače!« Ko je začel klicati na pomoč, sta mu
začela neznanca groziti z noži. Zato se je
ustrašil ter ugodil njuni želji in se slekel.
Neznanca sta jo odkurila z njegovo obleko
in 2450 dinarji, ki jih je imel v suknjiču.
Stvar se je zdela policiji že a priori malo
preveč romantična in zagonetna, čez teden
dni pa se je ugotovilo, da je Podkrajnik ro-
parski napad fingiral, ker je v neki gostilni
na Ahacjevi cesti ves svoj denar zaigral.

— Tovarna Kozina razprodaja te dni več-
jo množico ostankov parov čevljev po znatno
znižani ceni, na kar se cenj. občinstvo uljud-
no opozarja. Prodaja samo Aleksandrova ce-
sta št. 1.

Prosveta.

RHPBTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Pondeljek, 6. aprila: Misel. Red A.
Torek, 7. aprila: Zaprt.
Sreda, 8. aprila: Lizistrata. Red E.
Četrtek, 9. aprila: Zaprt.
Petek, 10. aprila: Zaprt.
Sobota, 11. aprila: Zaprt.
Nedelja, 12. aprila: Golgota. Izven.
Pondeljek, 13. aprila: Lizistrata. Izven.
Torek, 14. aprila: Zaprt.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Pondeljek, 6. aprila: Zaprt.

Torek, 7. aprila: Boheme. Red F.
Sreda, 8. aprila: Carmen. Red D.
Četrtek, 9. aprila: Zaprt.
Petek, 10. aprila: Zaprt.
Sobota, 11. aprila: Zaprt.
Nedelja, 12. aprila: Don Juan. Izven.
Pondeljek, 13. aprila: Carmen. Izven.
Torek, 14. aprila: Zaprt.

Na današnjem dobrodelnem koncertu na
korist Dežjega in materinskega doma kra-
ljice Marije v ljubljani sodeluje prvokrat
mladinski orkester gojencev glasbene šole
in konservatorija Glasbene Matice v Ljublja-
ni. Orkester šteje 30 mladih navdušenih go-
slavev, katere vežba s priznanim marljivostjo
in vestnostjo konservatorijski profesor in di-
rigent Karel Jeraj. Na koncertu igrajo
Gregor Preludij, ljubki Konzakovi sliki
Narodna pesmica in pravljica, izvirno Santlo-
vo Molitev za otroški zbor in godalni orke-
ster ter Haydnovo otroško simfonijo za go-
dalni orkester in razne instrumente. Prepri-
čani smo, da bodo občinstvo pozdravilo mla-
di orkester z vsem priznanjem, saj ime nje-
govega vodnika nam jamči, da bodo izvaj-
na na lepi umetniški višini. Obenem naj pa
ta orkester tudi pokaže, s koliko resnostjo
goji in neguje glasbeni pouk v našem mestu
naša Glasbena Matica. Predprodaja vstopnic
v Matični knjigarni.

Gospodarske vesti.

Bilančna seja Zadrugne gospodarske banke,
d. d. v Ljubljani.

Upravni svet Zadrugne gospodarske banke
je imel v četrtek 2. t. m. v navzočnosti vlad-
nega komisarja sek. svetnika dr. Fran Ra-
teja bilančno sejo v posvetovalnici lastne pa-
lače v Ljubljani.

Bilanca za poslovno leto 1924 izkazuje raz-
veseljen napredek tega zavoda, ki je obenem
najmočnejši čisto domači bančni zavod v Slo-
veniji.

Iz bilance navajamo sledeče glavne po-
stavke: Aktiva: Blagajna 8.357.000 Din; va-
lute 700.000 Din; menice 11.000.000 Din;
vrednostni papirji 6.000.000 Din; dolžniki
160.000.000 Din (med njimi denarni zavodi
18.000.000 Din); inventar 1.200.000 Din; ne-
premišne 6.400.000 Din.

Pasiva: Delniška glavnica 12.000.000 Din;
redni rezervni sklad 2.990.000 Din (z letoš-
njo dotacijo 3.093.000 Din); rezervni sklad
za dubiozne terjatve 150.000 Din (z letošnjo
dotacijo 430.000 Din); pokojninski sklad
360.000 Din (s sedanjo dotacijo 460.000 Din);
hranilne vloge na knjižice čez 40.000.000 Din;

upniki 136.000.000 Din (med njimi denarni
zavodi 8.000.000 Din); čisti dobiček 2 milio-
na 60.000 Din.

Celokupni promet je znašal 7 milijard, ta-
ko da je v prejšnjem letu napredoval za 4%.
Vloge na knjižice so se dvignile od 23 na
40.000.000 tako, da so napredovale za nit-
manj kot 74%.

K prejšnjim podružnicam na Bledu, Dja-
kovu, Mariboru, Sarajevu, Somboru, Splitu in
Sibeniku sta se pridružili leta 1924 še po-
družnici v Celju in Novem Sadu.

Zadrugna gospodarska banka v preteklem
letu ni čutila nikdar denarne krize in je bila
vsled svoje velike likvidnosti celo v ugodnem
položaju, da je znatno razširila krog svoje
klijentele.

Ta zavod se odlikuje posebno vsled svoje
velike kulance in postrežljivosti, s čimer si
je pridobil povsod splošno zaupanje trgo-
vskih in industrijskih krogov.

Dne 30. aprila t. l. se bo vršil v Ljubljani
občni zbor, na katerem se bodo predlagala
izplačila 12% dividende.

BORZE:

Ljubljanska in beogradska borza v soboto,
dne 4. aprila nista poslovali.

Curih, 4. aprila. Beograd 8.35; New York
5.185; Pariz 26.75; London 24.79; Milan
21.27; Praga 15.35; Dunaj 0.007301; Budim-
pešta 0.0072.

× Prepoved uvoza živine v Švico. Švica-
ska vlada je prepovedala uvoz živine iz Bol-
garije, Rumunije in naše kraljevine. Kot
vzrok se navajajo razne živinske bolezni.

× Ureditev 26odstotne nemške reparacij-
ske oddaje. Kakor poročajo iz Londona, se
osnuje v Nemčiji sindikat 800 največjih nem-
skih industrijskih podjetij, ki naj bi garanti-
ral, da se bodo izvrševala mesečna plačila na
račun reparacij.

Ugoden nakup

vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v raz-
ni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam
nudi edino Konfekcijska tovarna Fran De-
renda & Cie, Ljubljana. — Prepričajte se o
nizkih cenah ter si ogledite bogato zalogo na
Erjavčevi cesti 2 (nasproti Drameškega gleda-
lišča v neposredni bližini Nunske cerkve).

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.
Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Jack London:

(52)

Burni doživljaji. Roman z južnega morja.

— Potem rešim svoje najete delavce in od-
jadram — to je vendar zelo preprosto, ali ne?
— je dejala gospodična, ko se je Munster
sedel boste tam samo do prihodnje plime — in
ko ta nastopi, pride ž njo tudi visoka voda;
vi odrinete in pojete zopet najemat delavce.
Ni ga zakona, ki bi Vam prepovedoval naje-
manje, če imate prazno ladjo. — Toda zakon
je, ki brani mučiti jih z gladom — sem dejal
nato, — saj vendar sami veste, da je na pa-
lubi bore malo živil. Na Marthi pa ne najdete
niti skorjice.

— V tem slučaju bi bili prisiljeni jesti hra-
no domačinov, — je dejal Sparrowhawk.
— Nikar si ne delajte skrbi radi živil,
kapitan Munster — je dejala — če si bom
znala jaz poiskati hrano za štirinosemdeset
želodcev na ladji Marthi, si boste menda tu-
di vi našli potrebno za svoji dve ladji. — Se-
daj pa pojdite in zapeljite na kopno, da vas
ne prihit pravi veter in nam ne pokvari ce-
lega manevra. Takoj ko nasedete, vam poš-
ljem svoje čolne. Zdjaj pa z Bogom, gospoda!
— Pa smo šli in izvršili njen ukaz — je
dejal Sparrowhawk resno, takoj nato pa je iz-

bruhal v dolgotrajen smeh. — Odpeljali smo
se torej in s pritegnjenim sprednjim jadr-
nikom sem posadil Emilio na sipino. — Ja-
drajte naokrog, — je kričal kapitan Munster,
— jadrajte naokrog, sičar zadenemo. — Rjo-
vel je še druge, mnogo hujše stvari, jaz pa
se nisem zmenil za to, Friiberty je pri-
plula za nami, se zadela ob bok naše ladje in
skupno smo zdrčali na kopno, tako lepo, da
kaj takega še svoj živ dan nisem videl. Go-
spodična Lacklandova je pripeljala nato na-
jete delavce in zvižala je bila dopolnjena.

— Kje pa je bila takrat, ko je pihal sever-
nozpadni veter?

— Na Langu Langu; pripeljala se je tja,
ko se je pojavil veter in ostala tam ves te-
den; trgovala je s črnici ter menjavala razne
stvari za živila. Ko smo prišli na Tulagi, je
bila ona že tam in se je pogajala z Burnet-
tom. Verujte mi, gospod Sheldon, to dekle
je čudo, pravo pravcato čudo.

Munster si je nalil čašo. Sheldon je pogle-
dal čez dvorišče proti Joanini kolibi, boječ
se, da je prihaja, Sparrowhawk pa je povzel
besedo:

— Kako vam je odločno! Gotovo je naj-
izuejša od vseh mož in žena, kar jih je bilo
kdaj na Salomonskih otokih. — Da ste videli
obrežje Poonga Poonga onega jutra, ko smo
prijadrali tja. Sniderovke so pokale na

obrežju in v grmičevju, bojni bobni so sva-
reče ropotali v pragozdu in na vseh koncih
se je kadil dim signalnih ognjev. — Vse je
pokonci — je dejal kapitan Munster.

— Dr. tako sem dejal — je pritrdil pomor-
šak. — Bilo je vse pokonci. S polovico oče-
sa ste to lahko videli in z enim ušesom sli-
šali.

— Vstanite, strahopetec, — mu je rekla
gospodična Lacklandova. — Saj še niti do-
speli nismo, kaj šele začeli. — Počakajte, da
spustimo sidro, potem se pa lahko bojite. —
— Da, tako mi je rekla, — je izjavil Mun-
ster.

— Bil sem pa res tako prestrašen, da se
nisem zmenil za nobeno stvar. Hoteli smo
poslati čoln na breg radi poskušnje, toda ta-
koj so ga jeli obstreljevati. In vsak hip je
izpalil na nas neviden črnc oddaleč, iz go-
šče, svojo puško.

— Četrtiljje smo bili oddaljeni od brega
— je razlagal Sparrowhawk — in položaj je
bil prav neroden. — Ne streljajte, dokler ne
poskusijo naskočiti ladje — je ukazala go-
spodična Lacklandova. — Toda ti umazani
črnici se niso upali napasti. Ležali so lepo v
pragozdu in streljali. Še isto noč smo imeli
vojni posvet v kajuti na Friiberty. — Talcev
potrebujemo — je rekla gospodična Lack-
landova.

— Tako se bere v knjigah — sem dejal,
misleč, da jo s to šalo odvrnem od prismoje-
ne misli — (ga je prekinil Munster). — To
je res — je rekla nato, — ali niste še nikoli
doživeli, da se je to, kar stoji v romanih,
tudi v resnici dogodilo? — Odkimal sem. —
No, potem pa še niste prestari, da se nauči-
te še kaj novega — mi je rekla. — Samo eno
vam povem — sem dejal, — da se dam raje
spustiti v zrak kot privolim v to, da bi na
tem mestu ponoči lazil na breg in kradel
črnice.

— Ne, niste rekli, da se daste spustiti v
zrak — ga je popravljal Sparrowhawk. —
Dejali ste, da ste raje proklet. —
— Da, tako sem dejal in tudi mislil sem
tako.

— Nihče ni zahteval od vas, da pojdete na
breg, — je odvrnila naglo kot blisk (tako mi
je smehoma pripovedoval Sparrowhawk). —
In še nekaj je rekla. Dejala je: Če vas za-
lotim, da ste brez ukaza odšli na breg, vam
bo žal — razumete, kapitan Munster?

— Kdo pa Vam je za vraga to pravil? —
je vprašal kapitan srdito?

— No, ona je to rekla, če vi bolje veste.
Ko smo že pri tem, pa lahko tudi poveste,
kaj je rekla Vam, ko ste izjavili, da za vse
na svetu ne bi šli-novačit na obrežje Poonga,
Poonga. —

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljna beseda
30 para.

Suhe mavrohe ali smrkce

kupujemo. Kupci smo
tudi za suhe gobe
jurčke. Sever & Ko.
Ljubljana.

Matematiko

ponuja profesor. Honorar zmeren.
Ponudbe na upravo lista pod »Mate-
matika«.

Mesečno sobo

išče novinar. Ponudbe na upravo li-
sta pod »Takoje«.

10.000 Din

posojila iščem proti varstvu in me-
sečnim menicam. Obresti zmerne.
Ponudbe pod »Varnost« na upravo
lista.

Kupim

vsako količino srebrnih kron po
najvišjih cenah. Ponudbe na upravo
pod »Gotovina«.

Knjigovodja - bilancist

sprejme še nekatera naročila za se-
stavo knjig in bilanc, kakor tudi za
italijansko, nemško, francosko in an-
gleško korespondenco. Cenjene po-
nudbe pod »Perfekten« na upravo
lista.

Kot vajenec

v kako podjetje ali dobro trgovino
želi vstopiti mladenič iz dobre dru-
žine. Ponudbe pod »Marljiv« na
upravo lista.

Instrukcije

iz vseh srednješolskih predmetov
daje in pripravlja za malo maturo
visokošolce. — Naslov pove iz pri-
jaznosti uprava lista.

Mlad pomočnik

ki je dovršil učno dobo v trgovini z
mešanim blagom s prav dobrim
spričevalom, zmožen slovenskega in
nemškega jezika, išče mesto pomoč-
nika v dobrodošlo trgovino bodisi v
mestu ali pa na deželi. Naslov: Fr.
Svarc, Pesnica.

Najboljši
šivalni stroj
je edino te

Josip
Petelinc-a

znanka
Griffner in Adler
se rodbino, obrt in industrijo
blizu Prešernovega
vzgoja spornika
Pauk v voznju brezplačno. Vseletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 915 Na malo

Mlad pomočnik

ki je dovršil učno dobo v trgovini z
mešanim blagom s prav dobrim
spričevalom, zmožen slovenskega in
nemškega jezika, išče mesto pomoč-
nika v dobrodošlo trgovino bodisi v
mestu ali na deželi. Naslov: Fr.
Svarc, Pesnica.

Stanovanje

malo, soba in kuhinja, išče zakonski
par brez otrok za maj. Kje postran-
sko, plača do 300 Din mesečno. Po-
nudbe pod »Maj« na upravo.

Mala hišica

znodružinska z malim vrtom na pe-
riferiji mesta ali v okolici se kupi.
Ponudbe z navedbo položaja in cene
pod »Spomlad« na upravo lista.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
modarje, pletenine, čepas robce, ščelke, sukance, tonetno biago.
Telefon 915

GAMAUFVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno
bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve.
Cena zavoju Din 3.—.

Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon šte. 560

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!